

Laija Jufresa
UMAMI



Elämänmakuinen pienoismaailma

Laija Jufresa

Umami

Suom. Laura Vesanto

Romaani, 266 s.

Fabriikki, 2018

Umami kertoo viiden talon pihapiiristä Mexico Cityssä. Talot omistaa professori Semitiel, leskeksi jäänyt amarantti-kasvin tutkija. Naapuriperheen tytär Ana haluaa muuttaa betonisen pihan puutarhaksi ja saa sillä verukkeella jäädä kesäksi kotiin leirin sijaan.

Anan paras ystävä Pina asuu isänsä kanssa, äiti on lähtenyt. Syömishäiriöinen taiteilija Marina keksii uusia värejä. Viidennessä talossa toimii Anan vanhempien musiikkikoulu.

Kellotapulipihan naapurusto elää omassa pienoismaailmassaan, johon kuplan ulkopuoliset asiat tunkeutuvat vain harvakseltaan. Maailma on lapsenomaisen mielikuvituksen värittämä.

Kerronta seilaa edestakaisin vuosissa 2000–2004, ja lukujen päähenkilöt vuorottelevat. Aikuiset eivät aina erotu lapsista, sillä lapsettomuus on ainakin Semitielin vaimon teorian mukaan pitänyt heidät ja myös Marinan lapsina: ”koskaan ei aikuistu kunnolla, ellei siirry ihmisen toiseen perustilaan. — Sinne, missä ei enää ole pelkkä lapsi vaan myös vanhempi...”

Latinalaisamerikkalaista kirjallisuutta stereotyyppisesti luonnehtiva maagisen läsnäolo ilmenee arkipäivien yksityiskohtien laajenemisenä toisen ulottuvuuden puolelle. Arjen hetkissä on taikaa: ”Sitten Chela nappaa takkinsa ja vetää sen ylleen, takin toiselta aikakaudelta, ja avaa oven, nostaa litimärän jätensäkin, kietoo sen harteilleen kuin viitan, hupun, naamiaisasun.”

Umamissa eletään täysillä, mutta jokaisella on suuret surunsa. Anan sisko Luz kuolee viisivuotiaana. Tohtori Semitiel kaipaavat syöpään menehtynyttä vaimoaan. Lapsettomuutta yritetään korvata vauvanukkeilla. Pina etsii äitinsä jättämää kirjettä. Marina kamppailee elämänhallinnan kanssa.

Laija Jufresan romaanissa on elämän kaikkia makuja, umamia unohtamatta. Kaiken yllä leijuu ystävällisen ja lempeän käden kosketus. Yhdistelmä tuo mieleen **Haruki Murakamin** romaanit.

Skotlannissa asuva meksikolaiskirjailija on julkaissut *Umamin* lisäksi vain yhden novellikokoelman, mutta hänet on jo nostettu latinalaisamerikkalaisen kirjallisuuden merkittävimpien tulevaisuuden nimien joukkoon. *Umami* palkittiin vuonna 2016 parhaana espanjankielisenä romaanina.

Suomentaja **Laura Vesanto** on tavoittanut lapsi- ja aikuishenkilöiden tyylin vaihtelun sekä ideoinut ilahduttavan mielikuvituksellisia sanoja. Tärkeitä pohdiskelun kohteita ovat muun muassa lapsisuus, mystikologia ja humaniitit.

Juonellisesti *Umami* ei päädy oikein minnekään. Lopulta se on kuin aarrearkku, josta paljastuu oma kiehtova maailmansa ja jonka kansi lopussa sulkeutuu

OUTI HYTÖNEN